

AFVAL & CIRCULAIR

VIERDE BIJEENKOMST DUURZAAMHEIDSKRING HOGER ONDERWIJS

30 JUNI 2021

Carmen van den Berg

Marijke Hegger

Jennifer van Dijk

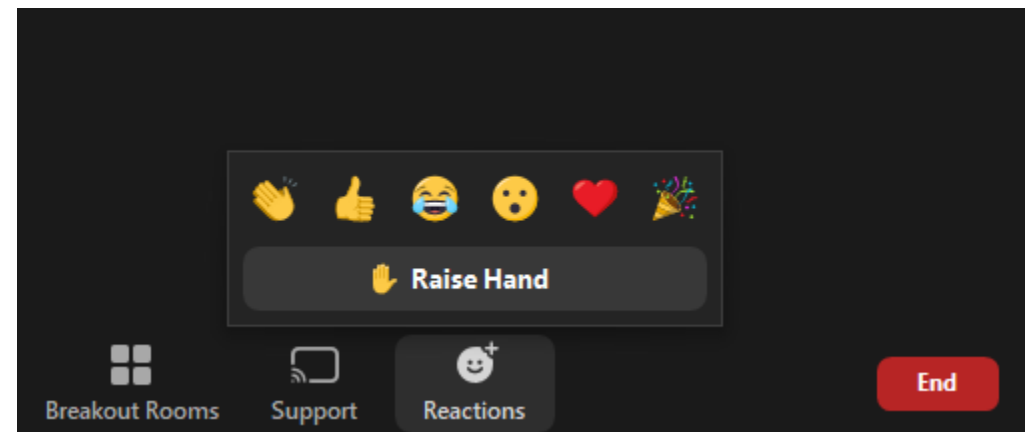
mail@stimular.nl | 010 – 238 28 28

HUISREGELS

- Op mute als je niets zegt
- Urgente vraag? Unmute jezelf!
- Minder urgente vraag? S.v.p. in de chat

- Zo mogelijk graag scherm aanhouden! Prettig voor interactie

- Bij vraag aan groep: graag handjes!

STICHTING STIMULAR

DE WERKPLAATS VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN

EEN DUURZAAMHEIDSKRING

- Doel:
 - Uitwisselen van ervaringen
 - Kennisdelen
 - Evt. samen projecten opstarten
 - Maar ook... samen een ambitie formuleren
- In 2021:
 - 4 verdiepende sessies
 - Publicatie van artikelen
 - De vorige keer: [De HHS pakt afval-probleemgedrag van studenten aan](#)

DE DUURZAAMHEIDSKRING JUNI 2021

- 18 instellingen
- Nieuwe gezichten
 - HAN (Marga → Mark)
 - HKU (Anneke → ?)
 - +eenmalig WUR en HHS inkopers

JULLIE WENSENLIJST

- ~~Gedragsverandering~~
- **Aanbesteden afvalinzamelaar**
- Catering
- Monitoring
- Afvalpreventie
- Circulair inkopen
- ...

WAAROM AFVALCONTRACTEN

- Centrale vraag: “Hoe kan je de afvalinzamelaar duurzaam aanbesteden*?”
- Twee subvragen:
 - Hoe zet je je duurzaamheidswensen uit op de markt?
 - Hoe betrek je kleinere/lokale partijen?
- Specifiekere vragen: op de mail gezet naar mij
- “Het antwoord”?

* Pianoo: publiekrechtelijke instelling is verplicht om aan te besteden

NB: Helaas nog geen Pianoo MVI-criteria beschikbaar

AGENDA

- Welkom + agenda
- Rondje What's new'
- Het proces: van wens naar contract (Stimular)
- Inspiratie: Duurzaamheidswens op de markt zetten met RCC (Edwin, Saxion)

15:30 – 15:40 PAUZE

- Inspiratie: Contracteren van een partner voor duurzaamheidsambities (Laurens, WUR/Stantec)
- Presentatie Groencollect: Hoe bereik je kleinere lokale partijen?
- Ingekomen vragen
- Afsluiting (Jennifer van Dijk, RWS)
- Napraten

RONDJE: WHAT'S NEW

1(!) MINUUT PER INSTELLING

RONDJE

- duurzaamMBO
- HAN
- HHS
- HKU
- HU
- HVA
- LeidenU
- Maastricht U.
- Radboud
- Saxion

- Tilburg U.
- TU Delft
- TUE
- UT
- UU
- UVA
- VU
- WUR

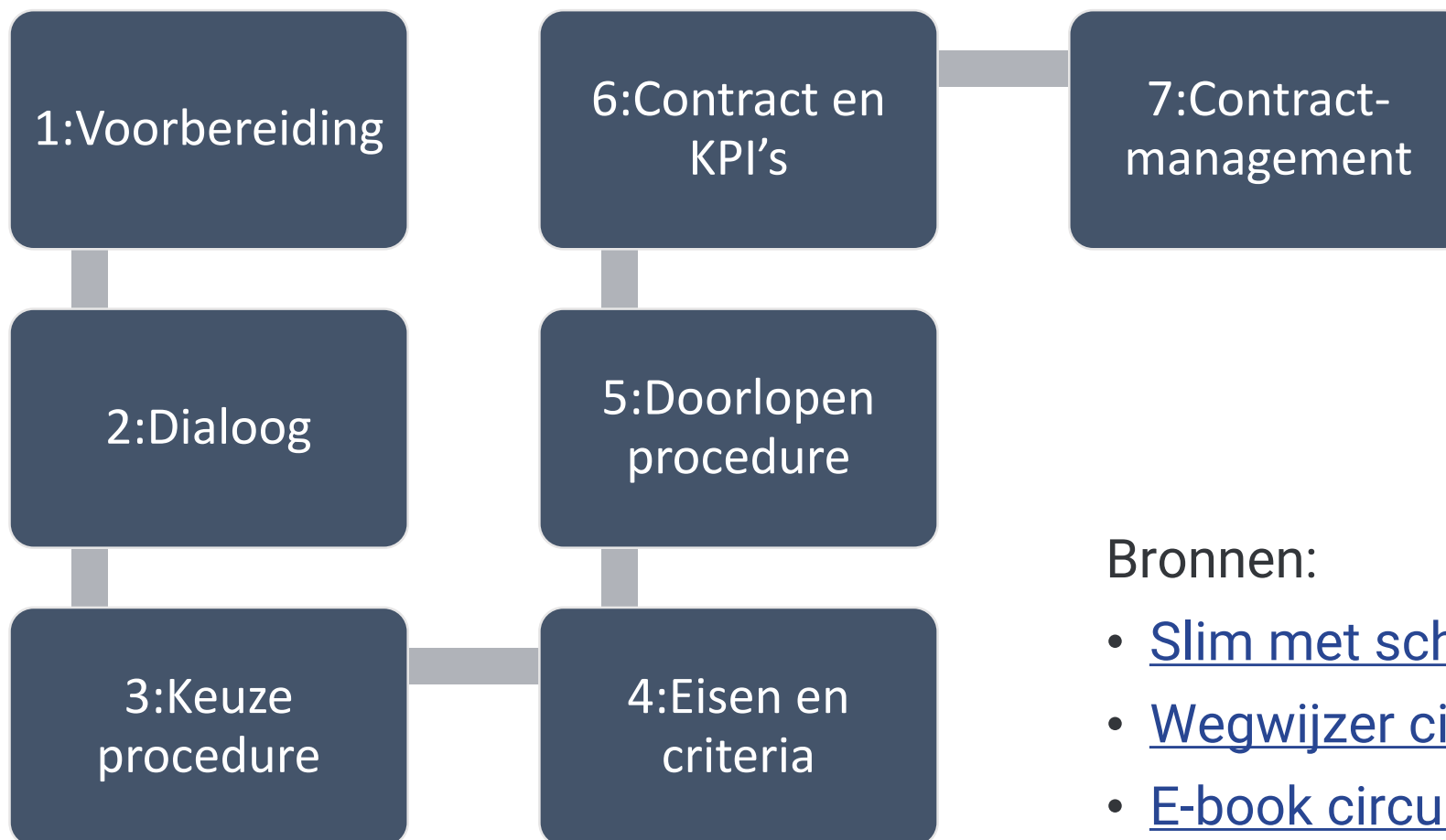

- IEMAND VERGETEN? AANSLUITERS?

OVER HET PROCES

AFVALCONTRACTEN

HET PROCES 'AANBESTEDEN' IN 7 STAPPEN

Bronnen:

- [Slim met schoolafval](#)
- [Wegwijzer circulair inkopen](#)
- [E-book circulair inkopen](#)

STAP 1: VOORBEREIDING

- Afvalinventarisatie
- Draagvlak
- Stakeholders in kaart
- Aanbestedingsregels
- Inkoopstrategie

INKOOPSTRATEGIE

- Welke doelen wil je nastreven?
 - De laagste prijs
 - De beste prijs-kwaliteitverhouding
 - **Duurzaamheidsdoelen**
 - Bevorderen van innovatie
 - Betrekken van MKB
- Welke dienstverlening neem je mee

Over de prijs:

Focus niet op prijs per
inzameling, maar op
volume en gewicht

JULLIE DUURZAAMHEIDSDOELEN

- Bijvoorbeeld:
 - 0% restafval in 2030
 - 50% afvalreductie in 2023
 - 80% afvalscheiding in 2022
 - Afvalvrij in 2030
 - 100% circulair in 2030
- Vaak in lijn met nationaal beleid (= grondstoffenakkoord)
 - 2030 50% minder gebruik van (primaire) grondstoffen
 - 2050 een economie zonder afval

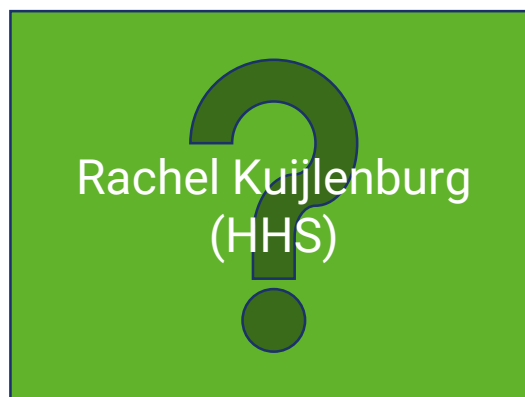
Definieer! Afvalvrij...

- Betekent dat niks in de prullenbak, of mag scheiden wel?
- Als scheiden mag, moet de inzamelaar dan zorgen voor 100% recycling?

En: tellen
kringloopgoederen
mee als afval?

WELKE DIENSTVERLENING

- Inkoopstrategie is ook: wat is je vraag?
- Meer dan alleen “het ophalen van afval”. Ook:
 - Advies over afvalpreventie
 - Hulp bij afvalscheiding (voorlichting, inzamelmiddelen)
 - Duurzaam transport
 - Duurzame verwerking
 - Meten en monitoren

“Heeft de afvalverwerker ook een rol bij: gebouw, preventie en afvalmanagement?”

STAP 2: DIALOOG (OF: MARKTCONSULTATIE)

- Consulteer voordat je de opdracht open stelt
- Inzicht in mogelijkheden, uitdagingen en struikelblokken
- Ook:
 - Peilen voor interesse
 - Creëren van wederzijds begrip

Timing:

- Kan ook tijdens de procedure (maar kan meer tijd kosten)

TIPS DIALOOG

1. Open houding
2. Heldere doelstelling van het marktonderzoek
 - a) Valideren van de ambities
 - b) Ophalen informatie over mogelijkheden markt
 - c) Toetsen van de inkoopstrategie
 - d) Creëren van intern en extern draagvlak
3. Duurzaamheidsexpert uit (niet alleen verkoper)
4. Notuleer (en controleer)

VORM MARKTCONSULTATIE

- Afhankelijk van je doel en nodige informatie
 1. Request for Information (RFI)
= digitaal opvragen van info, bijv. TenderNed vragenlijst
 2. 1-op-1-gesprekken
 3. Plenaire marktconsultatie
- (of combinatie)

VOORBEELD MARKCONSULTATIE HVA: JOEP DE HOOG

- Timing
- Vorm
- Doel
- Voorbeeldvragen

VOORBEELDVRAGEN

1. Wat vindt u van de haalbaarheid van onze doelen, specifiek op logistiek en verwerking (in relatie tot het inkopen van het gerecyclede materiaal)?
 - Welke risico's en/of kansen ziet u?
 - In hoeverre kunt u hierin adviseren of meewerken om deze doelen te behalen, ook op inkoop en gebruik?
2. Hoe kan de transparantie geborgd worden zodat deze aansluit bij de behoefte van de UvA/HvA? Denk hierbij aan:
 - Informatie over afkeur (en hoe controleert u de vervuilingsgraad?)
 - Betrouwbare Afvaldata
3. Hoe kijkt u naar de doelstelling emissievrije logistiek, waar we toevoegen dat er een zo klein mogelijke impact op de omgeving is?
 - Ziet u kansen of juist uitdagingen op het gebied van innovaties binnen uw bedrijf
 - Hoe kijkt u aan tegen de ambitie voor gebiedsgebonden aanpak, ook wel white labeling?
 - In hoeverre zit u een rol voor het verminderen van de vervoersbewegingen? (denk aan een hub)
4. Hoe is uw visie op verwerking zo lokaal mogelijk, om de milieu impact zo laag mogelijk te houden?
5. Hoe gaat u om met lokale initiatieven voor kleinere stromen? Welke flexibiliteit is er om bepaalde stromen eruit te halen?
6. Volledig bronscheiden t.o.v. bron- en nascheiden
 - Rekening houdend met afkeur van de stromen om uiteindelijk de beste methode te kiezen om afval tot grondstof te kunnen inzetten

STAP 3: KEUZE PROCEDURE

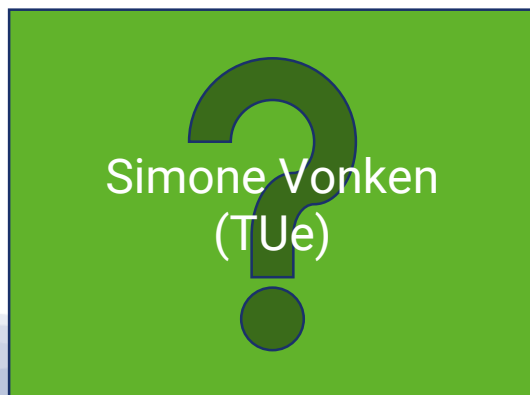
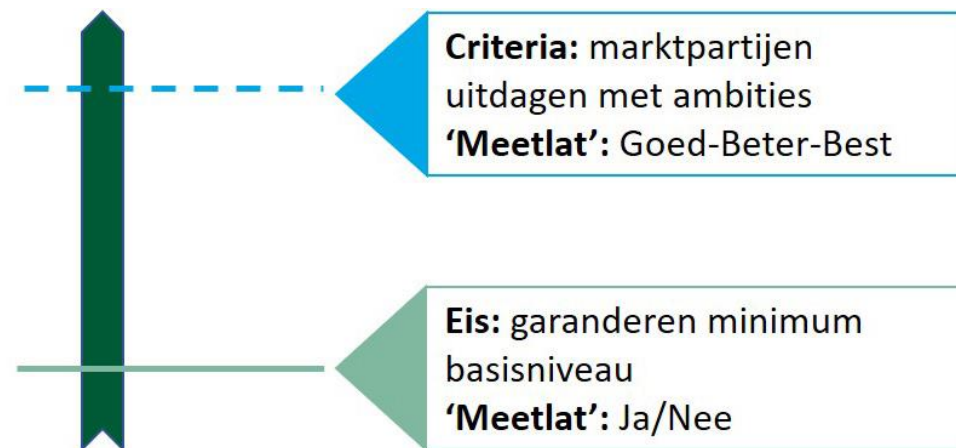
- Sociale en andere specifieke diensten
- Mededingingsprocedure met onderhandeling
- Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging
- Versnelde procedure
- Concurrentiegerichte dialoog
- Prijsvraag
- Concessieovereenkomst
- Elektronische veiling
- Innovatiepartnerschap
- Dynamisch aankoopstelsel

Rapid circular
contracting (RCC) =
aanpak, niet procedure

Kies een procedure
die proportioneel is
bij het formaat van
de opgave. Evt.
vergoeding voor
inspanning

STAP 4: OPSTELLEN EISEN EN CRITERIA

- Toepassen in (evt.) de selectiefase (aanbieder) en de gunningsfase (aanbieding)
 - “Wat is voor jullie de beste aanbieder of aanbieding?”
- Eis is ondergrens (knock-out), criterium geeft ruimte voor onderscheiding
- Bijvoorbeeld (bij selectie aanbieder):
 - Eis: technische bekwaamheid
 - Criterium: visie op circulaire economie

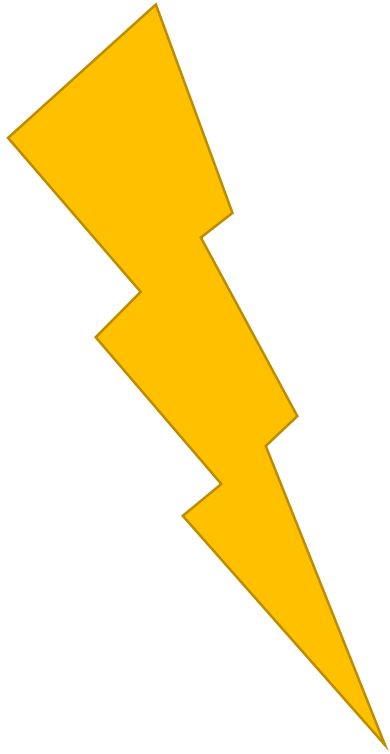
“Op welke wijze krijg je je een aanbieding waarbij een afvalverwerker zich optimaal inzet voor het reduceren van restafval?”

PRIJSCRITERIA

- Verschuiving: meer kwaliteit = hogere prijs
 - Afhankelijk van: 1) transport, 2) inzamelmiddelen, 3) arbeid
- Overweeg financiële randvoorwaarden (o.b.v. marktconsultatie)
 - Bodemprijs voorkomt prijsduikers met minimale kwaliteit
 - Plafondprijs voorkomt te hoge aanbiedingen
- Extra voordeel: lineaire prijsformule tussen laagste en hoogste
 - Voorkomt onevenredig verschil bij prijs dicht bij elkaar
- Zorg voor een juiste weging van prijs in inschrijving
- Ook: prijzenblad per onderdeel → beter vergelijken

OPDRACHT: EISEN

- Zet in de chat:

**DUURZAAMHEIDSEISEN VOOR DE OPDRACHTGEVER
OF OPDRACHT**

SOORTEN EISEN

Algemeen

- Uitsluitingsgronden
 - Financiële draagkracht
 - Technische vakbekwaamheid
- > witwaspraktijken ([zie Pianoo](#))
 - > verzekering van min. EUR 500.000
 - > gescheiden inzamelen van vertrouwelijke docs

Duurzaamheidseisen

- Scheiding en verwerking
 - Transport
 - Bedrijfsvoering
 - Service
- > gescheiden inzamelen en verwerken van GFT
 - > bij <3.500 kg minimaal Euro VI
 - > beschikken over certificaat CO2-Prestatieladder 3
 - > ter beschikking stellen van communicatiemiddelen

TIPS EISEN

1. Meer eisen = minder innovatie
2. Verbeteringen bekend, maar beperkt met te strikte criteria
3. Liever: gunningscriteria om zich te onderscheiden

- Meer [voorbeeldeisen vind je hier!](#)

SOORTEN CRITERIA

Hoe zorgt de aanbestedende dienst voor....

- Maximaliseren afvalreductie
- Minimaliseren restafval
- Maximaliseren gescheiden stromen
- Duurzame verwerking
- Duurzaam transport
- Goede dienstverlening (flexibiliteit, proactief, communicatie)
- Soepele implementatie
- Innovatie en veranderende markt
- Monitoring en transparantie

SOORTEN CRITERIA

Hoe zorgt de aanbestedende dienst voor....

- Maximaliseren afvalreductie
- Minimaliseren restafval
- **Maximaliseren gescheiden stromen**
- Duurzame verwerking
- Duurzaam transport
- Goede dienstverlening (flexibiliteit, proactief, communicatie)
- Soepele implementatie
- Innovatie en veranderende markt
- Monitoring en transparantie

Antwoord inzamelaar:

- Bewustwordingscampagne
- Soorten bakken
- Advies locaties bakken
- Extra communicatiemiddelen
- Aantal stromen
- Analyse inhoud stromen
- Advies aan inkoopafdeling
- ... [iets waar je nog niet aan gedacht hebt]

AANDACHTSPUNTEN

1. Vraag om praktijkvoorbeelden en referenties
2. Zorg voor focus in criteria
3. Combineer kwantitatieve en kwalitatieve criteria
 - Bijv. in categorie transport:
 - Vraag om energiezuinig vervoer (=meetbaar)
 - En om een ontwikkelingsplan (=kwalitatieve beoordeling)

STAP 5: DOORLOPEN PROCEDURE

1. Aankondigen
2. Aanmelden
3. Selecteren
4. Inschrijven
5. Gunnen
6. Afronden

STAP 6: CONTRACT EN KPI'S

- Overweeg een langere looptijd, evt. met verlengingsmomenten
 - Straalt vertrouwen uit
 - 2 jaar voor 'inwerken' inzamelaar
 - Dan targets waarmaken
 - En investeringen terugverdienen
- Betrek (tijdig) een jurist
- Gebruik kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) die je tijdens het contract wil meten
 - Inzicht in duurzaamheid
 - Sturingsmiddel na gunning (kan als eis of criterium)
 - Eventueel groeimodel afspreken
 - Eventueel met beloningsstructuur

Goede
monitoring
is wel
voorwaarde

INGEKOMEN VRAAG: TRANSPARANTIE IN KETEN

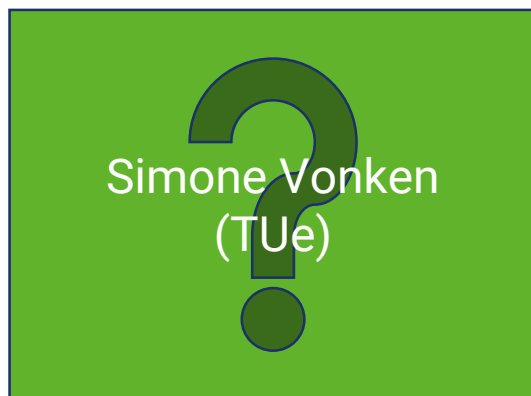

“Wat voor afspraken maak je over transparant zijn in de gehele circulaire keten van afval tot nieuw product? En hoe houd je daar toezicht op?”

- Meenemen in criteria
- KPI op stellen... zet in chat!

TIPS KPI

1. Niet te gedetailleerd: welke info heeft de meeste waarde
2. Meet niet teveel onderwerpen
3. Pas op voor perverse prikkels
4. Overweeg een beloningsstructuur
 - Beloning afhankelijk van de KPI-prestatie
 - Verlenging contract bij realiseren KPI

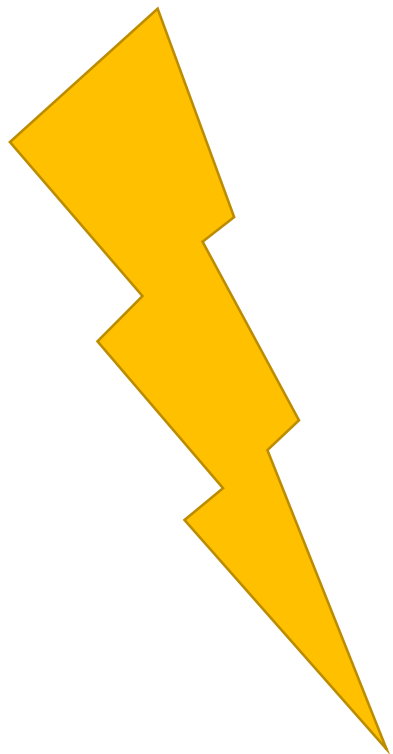
“Op welke wijze borg je dat de afvalverwerker gedurende het contract zich optimaal inzet voor het reduceren van restafval?”

De maximale looptijd van een raamcontract (4 jaar) volgens de Aanbestedingswet mag verlengd worden als dit goed gemotiveerd is

OPDRACHT: KPI'S

- Zet in de chat:

KPI'S OM CIRCULAIRE PRESTATIES TE BORGEN

“Wat zijn goede KPI's voor de beoordeling van het afvalcontract?”

VOORBEELDEN KPI'S

KPI's duurzaamheid

- Afvalreductie
- Afvalscheiding
- Verwerking
- Transport
- Bedrijfsvoering
- Service

> kg afval / student+fte

> % afvalscheiding

> % (hoogwaardige) recycling na nascheiding

> CO₂-eq / kg afval

> energie-efficiëntie

> aantal adviessessies per jaar

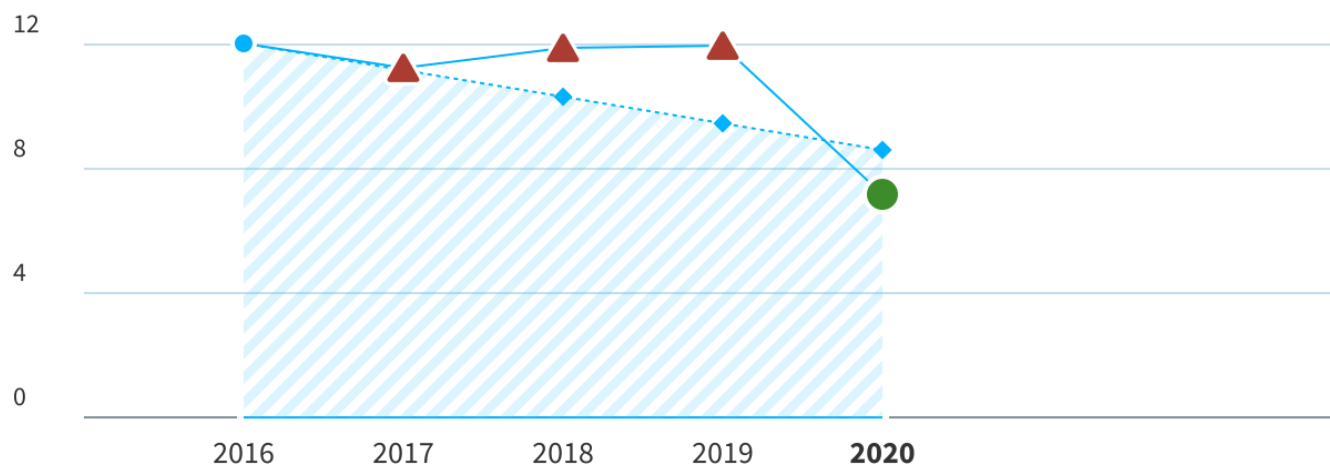
In de
Milieubarometer
komen een aantal
KPI's er vanzelf
uitrollen!

KPI'S EN DOELEN IN DE MILIEUBAROMETER

Ongesorteerd afval per medewerker

Doel: 0 kg/fte in 2030

kg/fte

● Goed ● Voldoende ● Richting voldoende ● Onvoldoende ▨ Doelvlak

Bron: Milieubarometer Stimular

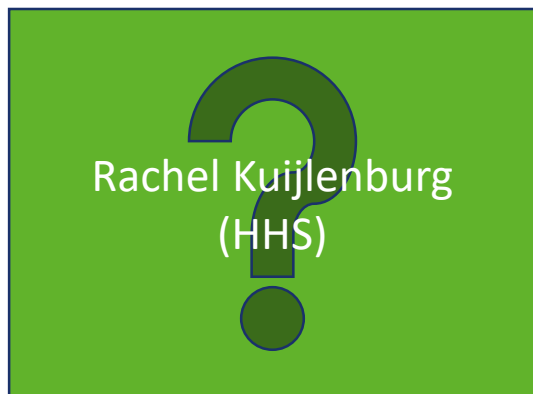
In de Milieubarometer:

- Afval invullen
 - (en andere milieugegevens)
- Milieubelasting berekenen
- Ontwikkeling kengetallen
- Doelen stellen
- Ook: MVO-gegevens

- ... eventueel benchmarken

STAP 7: CONTRACTMANAGEMENT

- Betrek de contractmanager al vroeg in het inkoopproces
 - Kies voor een intensieve samenwerking
 - Wees flexibel: je kan niet alles overzien bij gunning
 - Pak het professioneel op zodat je kan sturen op circulaire prestaties
- Meer tips: [Pianoo](#)

“Ik ben benieuwd naar de best practices over uitrol en contractmanagement van afval”

BRONNEN

**Wegwijzer
Circulair Inkopen**

- wegwijzer.gdci.nl

slimmetschoolafval

- slimmetschoolafval.nl

**CIRCULAIR
INKOPEN**

IN 8 STAPPEN

- [E-book circulair inkopen](#)

INSPIRATIE: RCC-METHODIEK

EDWIN NOORDINK - SAXION

PAUZE

10 MIN.

INSPIRATIE: CONTRACT OP PARTNERSCHAP

LAURENS VAN BUUREN- STANTEC

ANNE MARIE VAN DEN BERG - WUR

HOE BEREIK JE KLEINE PARTIJEN?

PRESENTATIE: HOE BEREIK JE KLEINE PARTIJEN

PHILIP TROOST - GROENCOLLECT

AFSLUITING

JENNIFER VAN DIJK - RIJSWATERSTAAT

TOT SLOT

- Rondsturen
 - Presentaties
 - Handige links evt.
 - Deelnemerslijst
- Bedankt!
- Napraten
 - De volgende keer op programma?